

LUND UNIVERSITY

Doktorander uppmanas slopa semester

Nebel, Cecilia

2013

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Nebel, C. (2013). Doktorander uppmanas slopa semester. Sydsvenska Dagbladet.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Aleksandra Popovic är doktorandernas ombudsman vid Lunds universitet. Hon säger att hon har stött på många som känner sig stressade under sin doktorandtid. "Det finns en generell attityd

SDS 2013-10-08

Doktorander uppmanas slopa

LUND

■ **Doktorander tar inte ut semester som de har rätt till. En del blir uppmanade att skriva in att de är lediga, men jobba ändå, säger doktorandombudsmannen Aleksandra Popovic.**

- Det är en inhuman arbetsmiljö.

För första gången har doktoranderna i år själva registrerat sin semester i lönesystemet, tidigare drog dagarna bara ifrån schablonmässigt. Statisti-

gar, men inte alla säger Aleksandra Popovic, själv doktorand på juridiska fakulteten och doktorandernas ombudsman.

- Jag mistänker att väldigt många inte får ut den semester som de har rätt till.

De säger att de inte hinner ta ut semester och många refererar till att handledaren uttryckligen inte ger semester - framför allt inom laborativa ämnen. Man planerar på ett sådant sätt att

det inte finns utrymme för att vara ledig, säger hon.

En del handledare har till och med sagt till doktoranderna att de kan skriva upp semestern, men jobba ändå. För det har de själva gjort, säger Aleksandra Popovic.

- Jag kan intyga att det har hänt. Det finns en generell attityd att man kan jobba på sin semester.

Vad tycker du om det?

- Det tycker jag inte om, man bör istället diskutera

hur man ska organisera sin forskarutbildning.

Och här brister det. Den individuella studieplanen ska beskriva hur den fyraåriga forskningsutbildningen läggs upp ett år i taget.

- De individuella studieplanerna tas inte på allvar, man är inte så bra på att planera från Universitetets sida, säger Aleksandra Popovic.

Heltidsregistrerade doktorander lägger i snitt 45

timmars arbete i veckan på forskarutbildning. Men var tionde uppger att deras arbetsvecka uppgår till 60 timmar i veckan, eller mer, enligt en enkätundersökning som gjordes av Lunds universitet förra året. Sex av tio doktorander beskriver sin arbetsbelastning som hög, 17 procent beskriver den som mycket hög. Aleksandra Popovic:

- Det läggs väldigt mycket på doktoranderna, man undervisar, vill skriva en

”Jag jobbade dag och natt”

LUND

■ **Doktoranden Adam kände att han aldrig kunde vara ledig. Det slutade med sjukskrivning. Efter tre år kämpar han fortfarande för att få tillgång till rätt utrustning för att göra sina experiment.**

Adam är en av många doktorander vid Lunds universitet. 2010 påbörjade han forskarutbildningen som ska pågå i fyra år och resultera i en avhandling. Men tillvaron i Lund har blivit allt annat än vad han tänkte sig. Först saknades rätt utrustning för hans experiment och den individuella studieplanen var otvivelaktig. – Jag hade en dålig studieplan från början, det bekräftades senare av andra personer högre upp.

Efter att ha klagat till ansvariga vid institutionen fick han byta handledare, men nu blev problemet istället att handledaren inte hade tillräcklig kunskap inom ämnet.

– Jag fastnade igen och fortfarande var det problem att få fram utrustning. Allting har hela tiden gått

väldigt långsamt, berättar han.

Under hela tiden jobbade Adam intensivt både i projektet och för att få till en lösning. Semester tyckte han inte att han kunde ta.

– Jag tänkte att jag måste skynda på. Jag jobbade dag och natt, även under sommaren.

Tillslut gick det inte längre. Adam blev sjukskriven för utmattningsdepression. Tio månader senare är han tillbaka på deltid, men kampanjen fortfarande för att få den utrustning han behöver.

Eftersom Adam och Universitetet för samtal om hans arbetssituation har Sydsvenskan beslutat att inte publicera hans rätta namn. Adam säger att hans anställning ger honom rätt-

tigheter, men att det är anorlunda för doktorander som är finansierade via stipendier.

– Jag vet många som har osäkra anställningar och inte vågar prata. Jag kan i alla fall kämpa för mina rättigheter, säger han.

Framför allt efterfrågar Adam bättre studieplaner, han tycker att de görs för lättvindigt.

– De undertecknar studieplanen på några sekunder, men för doktoranden gäller den det kommande året.

Att doktorander inte tar ut semester är vanligt, säger han.

– Gå och kolla klockan åtta, nio, tio på kvällen, på helger och under sommaren. Folk jobbar alltid.

CECILIA NEBEL

FAKTA

Målet med studierna är en doktorsexamen

■ Doktorander är forskarstuderande på högskolenivå med vanligtvis avlagd magisterexamen. Målet med doktorandstudier är en doktorsexamen efter en disputation där man försvarar den egna avhandlingen.

■ 2012 hade Lunds universitet 2 593 doktorander.

■ Av dessa är 1 308 anställda, resten finansieras på annat sätt, till exempel via stipendier.

Källa: Lunds universitets årsredovisning

FAKTA

Så mår doktoranderna vid Lunds universitet

■ **Stress.** Omkring var femte doktorand (18 procent) upplever sin arbetssituation som mycket stressande. För kvinnliga doktorander är siffran högre och i synnerhet inom humaniora och teologi. Här anger var tredje kvinna att de känner sig stressade över sin arbetssituation. Inom ekonomihögskolan är de manliga doktoranderna mer stressade än kvinnorna.

■ **Sjukskrivning.** Dubbelt så många kvinnliga doktorander (14 procent) har varit i kon-takt med läkare till följd av situationen på arbetet, än män (7 procent).

■ **Utvecklingsamtal.** Fyra av tio tillfrågade säger att de inte har haft utvecklingsamtal trots att de har rätt till det.

■ **Handledningen.** Var femte doktorand uppger att de haft problem med handledningen.

■ **Individuell studieplan.** 7 procent av doktoranderna säger att de inte har någon studieplan. Var tredje doktorand (29 procent) säger att den är otvivelaktig.

Källa: Forskarutbildningen vid Lunds universitet, rapport nr 2013:270, som bygger på enkätstudier med doktorander

Fem frågor som sliter

1 Självrensning. Var tredje doktorand drar sig ofta eller alltid för att framföra kritiska synpunkter på sina arbetsförhållanden.

2 Övertid. Sex av tio doktorander måste hoppa över lunchen eller arbeta över dagligen eller ett par dagar i veckan.

3 Utmattning. Sju av tio kvinnliga doktorander och sex av tio manliga är så trötta efter arbetet att det går ut över deras privatliv.

4 Sömnsvårigheter. En femtedel upplever jobbrelaterade sömnsvärigheter ett par dagar i veckan och lika många blir kontakterade på fritiden av jobbet på ett sätt som känns stressande.

5 Konflikter. En femtedel svarar att känt sig kränkta på arbetsplatsen och lika många säger att de har varit inblandade i någon konflikt de senaste tolv månaderna.

Uppgifterna är från rapporten ”Hur mår doktoranden?”, från 2012, den första nationella undersökningen om forskarstudierandes arbetsmiljö som SCB genomfört på uppdrag av TCO, Fackförbundet ST och Sveriges förenade studentkårer.

Prorektorn lovar att ta itu med problemet

”Det handlar om att ha framförhållning.”

Eva Wiberg, prorektor, om att se till att ledigheten tas ut.

i svängarna. Jag tror att det här är en process där vi måste jobba väldigt mycket med att få både handledare, prefekter och doktorander att förstå hur det ligger till.

Eva Wiberg har förståelse för att en del undersökningar och tester kanske måste göras under semestern. – Men då måste man se till att doktoranden kan ta ut sin ledighet någon annan

LUND
■ **Självklart ska doktorander ha semester. Att uppmanas att jobba ändå är absurd, säger Eva Wiberg, prorektor. Semesteruttaget ska nu följas upp med prefekterna.**

Att doktorander tar ut semester är ytterst en arbetsledningsfråga, säger Eva Wiberg.

– Prefekterna har arbetsgivaransvar för doktoranderna, det finns en individuell studieplan som ska följas. Vi kommer att titta på detta naturligtvis och se hur vi kan stötta doktoranderna och prefekterna.

Utbildningsbidragen har avskaffats för doktorander vid Lunds universitet, idag anställs de från dag ett. Det gör att de har lagliga rättigheter till semester. Tidigare var det inte så.

– Handledare kanske inte riktigt har hängt med

är roligt och utvecklande, att man får pengar för att göra det. Det negativa är att de som har väldigt höga krav på sig själva och vill göra allt och lite till, ofta inte får hjälp att planera sin arbetsinsats på ett bra sätt.

TEXT: CECILIA NEBEL
c.nebel@sydsvenskan.se

FOTO: LARS DAREBERG
lars.dareberg@sydsvenskan.se

semester

jättebra avhandling, ofta ska man gå kurser och delta i konferenser – inte sällan på fritiden. Jag kan uppleva att ingen drar i nödbromsen och säger att det här kan vara för mycket.

Har inte doktoranden ett eget ansvar här?

– En skillnad från andra jobb är att det här också är en utbildning. Om man saknar studieplan så vet du inte vilka krav som ställs. Man känner sig gynnad för att man får göra något som